

Az Isten irgalmassága

Kimeríthetetlen elmélkedés

Az idei Szent Évben az előjárók számára szervezett kurzusunk vezérmotívuma Isten irgalmassága, amelyről Szent Benedek Regulájának 4. fejezetében a jócselekedetek eszközei közül az utolsó alapján elmélkedünk: „Isten irgalma felől soha kétségbe ne essél.” (RB 4,74).

Isten irgalmassága olyan téma, amelyet soha nem fogunk kimeríteni, mert Isten irgalmassága végtelen és örök. Az egész örökkévalóságot Isten irgalmasságának szemlélésében fogjuk tölteni, és abban, hogy hálát adjunk érte Istennek, mert Isten csak irgalmasságból teremtett meg bennünket és csak irgalmasságból teremtett bennünket az örökkévalóságnak, hogy örökké Ővele és Őbenne legyünk. Isten szeretet. Azonban számunkra, személyes teremtmények számára, Isten szeretetének a megtapasztalása, tehát annak megtapasztalása, ami Isten önmagában, az irgalmasság megtapasztalása. Annak a tapasztalata, hogy Isten szereti a szegényeket, szereti a bűnösöket, szereti azt, aki nem méltó a szeretetére, szereti azt, aki Őt nem szereti. Még a Paradicsomban is, nem tudjuk majd másként szemlélni és dicsőíteni Isten szeretetét, csak úgy mint irgalmasságot. Az irgalmasság Isten szeretete, a mi szemünkkel, szívünkkel szemlélve, úgymond a mi szempontunkból. Mert még az Égben is, önmagunk leszünk; Istenben leszünk, de mégis mások mint Ő, személyes kapcsolatban Ővele. Ahogyan Jób könyve kifejezi: „és ismét körülvesz a bőröm, és saját testemben látom meg Istenemet; én magam látom meg őt, és önnön szemem nézi őt, és nem más!” (Jób 19,26-27)

Ezért azt gondolom, hogy ezeknek a napoknak a munkáját egy ilyen szemlélődő hozzáállással kellene elkezdenünk, Istent nézve, az Ő irgalmasságát szemlélve. Nem annyira arról van szó, hogy megpróbáljuk megérteni Isten irgalmasságát, és az értelmünkkel körüljárni ezt a titkot, hanem, hogy szemléljük és akkor meg fogjuk érteni, vagyis inkább lehetővé tesszük számára, hogy kinyilatkoztassa magát, megmutassa magát nekünk, és meglátjuk, hogy olyan fény ez, amely „megvilágosítja tekintetünket” (vö. Zsolt 19,9). Olyan fény, amely segít jobban látni, jobban érteni a valóságot, azt a valóságot, amelyben élünk és azt a valóságot, amelyre vágyunk kell és amelyet kérnünk kell.

Az Isten irgalmassága olyan fény, amely mindent megvilágít, a teljes valóságot, annak teljes egészét, mind a jót, mind a rosszat illetően. Nem tudjuk ugyanis, például, hogy a rosszat, az ártatlanok szenvedését miként lehetne összeegyeztetni Istennel, aki a szeretet. Mintha azonban az irgalmasság lenne az a fény, amely képes megvilágítani az árnyékokat és a sötétségeket is. Ugyanakkor az irgalmasság csak akkor világítja meg a teljes valóságot, ha a fénye égve marad. Gyakran keressük a fényt az elmélkedésben, Isten igéjében, az imádságban. Ám mindezt úgy csináljuk, mint

amikor az akkumulátort töltjük. Amint föl van töltve az „aksi”, kihúzzuk a tápcsatlakozót és a lámpa magától világít. Beképzeld magunknak, hogy a fény, amelyet Istentől kapunk a mi fényünk lesz, képességgé, hogy mi magunk világítsuk meg a valóságot. Így aztán újra és újra visszaesünk a sötétségbe és panaszkodunk Istennek, hogy nem ad nekünk elég fényt.

Isten ezzel szemben egy jelenlétnek a fénye. Az Ő szava fény már magában a cselekvésben, hogy szól hozzánk, már most, amikor halljuk Tőle ezt a szót. Az Ő irgalmassága az Ő szeretetének fénye, amely már most megvilágítja a valóságot, és amelyet már most úgy kell néznünk, mint Isten fényét, amely megvilágítja azt a valóságot, amelyet éppen élünk. Istennek ez a teljes valóságot bevilágító fénye nem más, mint az Ő tekintete, amely szeret és értékkel minden teremtményt, még a leginkább nyomorúságosakat is, sőt különösen azokat.

Ezért aztán a gond nem az, hogy birtokoljuk-e a fényt, hanem hogy nézzük-e Istent, hogy Őrá szegezett tekintettel nézünk-e, szemlélve most és minden pillanatban az Ő örökkévaló irgalmasságát. Jézus Krisztusban, Isten láthatóvá tette magát (vö. Jn 1,18), hogy nézhessük Őt, és Jézust nézve lesz a miénk az irgalmasság fénye, amellyel megérthetjük a valóságot, bármilyen is az, és így lehet helyes, igaz és Isten akarata szerinti kapcsolatunk mindenkivel és mindennel.

Szemlélni, hogy megmutathassuk

A metódus, amelyet Jézus arra használ, hogy kinyilatkoztassa nekünk Isten irgalmasságát, sohasem egy elvont beszéd, hanem egy képnek, egy szemlélni való jelenetnek az átadása. Az Evangélium, még azokban a részeiben is, amelyek, mint „beszéd” vannak meghatározva, miként „a hegyi beszéd” Máté Evangéliumában, gyakorlatilag mindig példabeszédekkel teli, mindig egy szemlélnivaló kép átadása, amelyből kiindulva le kell vezetni az elméletet, a teológiát, az erkölcsöt, a törvényt. Hogy kifejezze az Atya Gondviselését, Jézus ezt mondja: „Nézzétek az ég madarait... Nézzétek a mezők liliomait...” (Mt 6,26.28). És abból kiindulva, amit meglátunk Isten cselekvésének és létének módjából, Jézus megtanít arra, hogy megértsük, hogyan élhetünk úgy, és hogyan kellene úgy élnünk, hogy az életünk Istennek egy képét hordozhassa, annak a lehetőségét, hogy Istent lássák rajtunk, tehát annak a lehetőségét, hogy beleegyezzünk abba, hogy konkrétan, aktuálisan Isten képei lehessünk. Az ember az Isten képére és hasonlatosságára lett teremtve, és az életszentség abban áll, hogy visszatükrözzük magunkban, ami Isten, és továbbadjuk a többieknek Isten képét, amelynek meg kell valósulnia minden emberben egészen a tökéletességig. A tökéletesség pedig az irgalmasság: „Legyetek tökéletesek, miként mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48). „Legyetek irgalmasok, miként Atyátok irgalmas” (Lk 6,36).

Jézus képekben fejezi ki magát. Megtestesülése által Ő maga, a Szó, az Ige, Képpé, Ikonná lett. Úgy, mint a színművészetben, ahol egy szöveg, egy szó, képpé válik, mert megjelenítik. A szó nem vész el, hanem a kép, a jelenet által adódik tovább. Érdemes figyelmesen elolvasnunk szent Lukács evangéliumának 15 fejezetét, az irgalmasságról szóló három példabeszédet: az elveszett bárányt, az elveszett

pénzérmét, és a tékozló fiút. De el kell olvasnunk figyelmesen a három példabeszéd bevezetését is, a szövegkörnyezetet, amely elbeszéli és az okot, amiért Jézus elmondta őket: „A vámosok és a bűnösök mind jöttek, hogy hallgassák. A farizeusok és az írástudók méltatlankodtak miatta. „Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük” – mondták. Erre mondott nekik egy példabeszédet: „Ha közületek valakinek van száz juha, és egy elvész belőlük...”” (Lk 15,1-4)

Megállapíthatjuk, hogy minden egy valóságos képből, valóságos jelenetből indul ki: minden bűnös odajön Jézus közelébe, és Ő beszél velük. Nem a beszédjét közvetíti számunkra az Evangélium, amit nekik mondott, hanem egy képet róla, aki beszél és a bűnösökről, akik odajönnek hozzá és figyelmesen hallgatják. A farizeusok pedig segítenek leírni ezt a képet, amelyet látunk: „Ez az ember bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük.” Azt jelenti mindez, hogy mindenki látta, hogy az Isten Igéje kapcsolatban van a vámosokkal és a bűnösökkel, mégpedig „önmagát nekik adó kapcsolatban”, mert itt az Ige beszél és meghallgatják. Kommunikációban, szeretetkapcsolatban van velük, befogadva őket egészen addig, hogy megosztja velük az étkezés együttlétét, az asztalt és a házat. Mindez egy kép, egy ikon, egy jelenet, amelyet szemlélnünk és hallgatnunk kell. „Az élet megjelent, - írja szent János az ő első levelében – láttuk és tanúságot teszünk róla” (1Jn 1,2).

A farizeusok és az írástudók megtámadják ezt a képet, csúnyának és nem tetszőnek találják. Hasonlítanak egy művészi alkotás, vagy film kritikusaihoz, akik negatív véleményt mondanak és így akarják kizárni a képet, a jelenetnek szépségét és igazságát, és ezzel azt akarják, hogy többé ne közvetítsék. Vivaldi minden művét majdnem két évszázadon át elfelejtették, tehát abbahagyták a közvetítésüket, továbbadásukat látható, hallható alakban, egészen addig, amíg újra föl nem fedezték őket az archívumokban. Az a művészi alkotás, amelyet nem adnak tovább, nem közvetítenek, nem élő. Újra föltámadhat, de amíg nem közvetítik, nem él.

Az írástudók és a farizeusok Jézus idejében és minden időben, minden tőlük telhetőt megtettek azért, hogy megakadályozzák Krisztus élő képének továbbadását, vagy egyszerűen megzavarták, homályossá és deformálttá tették, miként a totalitárius hatalmak teszik a szabad országok televízióinak képeivel. A továbbadás, áthagyományozást, tradíciót jelent. A tradíció Krisztus képe, amely élő módon adódik tovább, és az Egyházé az az alapvető feladat, hogy továbbra is mindig átadja Jézus élő képét, aki kinyilatkoztatja az Atyát. Ezért az Egyház akkor hűséges, ha hűséges az Evangéliumhoz, tehát Jézus eredeti képéhez, amely mindig újra éled úgy, mint az első meghirdetéskor.

Azért hangsúlyozom ezt, mert amikor azt kérdezzük magunktól, hogy, hogyan éljük az irgalmasságot mi magunk és a közösségeink, fontos, hogy tudatában legyünk annak, hogy mi is forog kockán: éppen Krisztus élő képének a továbbadása. Annak továbbadása, ahogyan Krisztus megjelenik az Evangéliumban, és amilyenek az Egyház Őt hirdeti.

Az Evangélium nem maradhat néhány századra az archívumban, hanem mindig élő módon tovább kell adni, és mindez a mi felelősségünk, megkereszteltéké, Istennek

szentelteké, szerzetes-elöljáróké Az Egyház legnagyobb kríziseinek a korszakai azok, amikor az Evangéliumot a „levéltárba helyezték”.

Itt, Jézust úgy látjuk, mint, aki éppen befogadja a bűnösöket és együtt eszik velük. Már ez is az Isten irgalmasságának egy ikonja, de az írástudók és a farizeusok nem ismerik fel. Számukra Isten, ha Isten, nincs a bűnösökkel. Isten számukra, csak a tisztákkal van, a tökéletesekkel, a vallásukat gyakorlókkal.

Hogyan felel Jézus erre az elutasításra, hogy nem akarják meglátni Benne Isten irgalmasságát? Folytatja ennek megmutatását. Még inkább megmutatja, még inkább ráerősít saját képének átadására, még több fényt ad rá, még inkább kinyilvánítja, amit az Ő személye és szavai éppen megmutatnak. Nem igazolja önmagát, hanem még inkább megmutatja. Ezért van, hogy nem beszédet tart, hanem történeteket mesél, jelenteket, amelyeket látni és elképzelni kell.

Ezért, amikor a közösség elöljárójaként Isten irgalmasságáról kérdezzük magunkat, nem annyira azon kellene izgulnunk, hogy megértsük, hanem inkább szemlélnünk kellene mindazt, amit Jézus mutat nekünk, hogy átadja számunkra a saját képét az Atyáról, az Atya képét, aki Ő maga, amint befogadja a vámosokat és a bűnösöket.

És mivel arra vagyunk meghívva, hogy pásztorok legyünk, összpontosítsunk hát a három közül az irgalmasság első példabeszédére: az elveszett báránya, Lukács 15,4-7-ben.

Életpéldák, nem törvényhozók

Ahhoz azonban, hogy felerősítsük a figyelmünket, amellyel elmélkednünk kell ezen a szentírási részen, elolvasok egy apoftegmat Abba Poemen-től, amely rendkívül aktuálisnak tűnik számomra, minden kultúrában, ahol arra vagyunk meghívva, hogy pásztorok legyünk:

„Egy testvér megkérdezte Abba Poemen-t: 'Testvérek élnek velem; akarod, hogy parancsokat adjak nekik? – Nem, mondja neki az öreg, te elsősorban csak tedd a dolgodat; és ha élni akarnak, ők majd gondoskodnak magukról'. A testvér megszólalt: 'De, Atyám, ők maguk kértek meg, hogy adjak nekik parancsokat'. Az öreg azt mondta: 'Ne! Legyél számukra példa és ne törvényhozó'" (Série alphabétique, Poemen 174 [Guy 188]).

Ez az apoftegma nagyon fontosnak tűnik számomra arra vonatkozóan is, hogy hogyan is kellene élnünk ezekben a napokban. Amikor megtudtam, hogy az egyik tervezett előadó nem fog tudni eljönni, egy kicsit elszomorodtam. Azt mondtam magamban, hogy a program így szegényebb lesz és féltő, hogy a várakozásaitokban csalódást okozunk. Azután rájöttem, hogy annak a lehetőségéről van itt szó, hogy még inkább mi magunk dolgozzunk és még jobban magunkban és magunk között keressük a megoldásokat, még inkább segítsük egymást, mint ahogyan mindig is tennünk kellene, ha a Rend valóban testvérek és nővérek nagy családja. Nem azért van szükségünk a kurzusra, hogy jó törvényhozók legyünk, jó törvényeket adjunk, jó parancsokat a közösségeinknek, vagy, hogy jobb vezetési metódusokat ismerjünk

meg vagy a lehető legjobb programot állítsuk össze, hogy vezessük a közösséget. Azért vagyunk itt, hogy együtt nézzük Krisztust, aki kinyilatkoztatja számunkra Isten irgalmasságát a jó Pásztor alakjában, hogy Őt nézve, Őt véve életünk példájának, úgy élhessünk, ahogyan Ő, és Őbenne megélhessük életünk odaadását, és így a testvéreink és nővéreink számára életpéldák lehessünk, Krisztus szeretetének a képei, akik segítik őket is, hogy közvetítsék másoknak Krisztus élő képét. Jézus számára pedig, miként szent Benedek számára, mindez bele van sűrítve az irgalmasságba, az Atya irgalmasságának továbbadásába, abba, ahogyan befogadjuk magunk számára és tovább adjuk másoknak Isten irgalmasságát, amelyet Jézus megmutat, kimutat és átad nekünk. Alapvetően a legfontosabb dolog számunkra az, hogy segítsük egymást abban, hogy elmélyítsük és megéljük az irgalmasság fényében mindazt, amit szent Benedek mond nekünk az apátról: „*Christi enim agere vice sin monasterio creditur* – hisszük ugyanis, hogy Krisztus helyettese a monostorban” (RB 2,2). Mit jelent mindez számunkra? Hogyan kell bennünk lenni ennek a hitnek (*creditur*: hisszük) és, hogyan kell ezt élnünk a közösségünkben?

Egy törvényt átadni könnyű. Mindezt akkor is meg lehet tenni, ha a Törvény két évszázadon át a levéltárban marad elzárva. Azonban tovább adni egy életet: az nem egy az archívumból előhúzott hagyomány. Az élet továbbadása az élet helyeiből jön, egy közösség hagyományából, egy közösség életéből, amely magától megújul, miként folyton megújul egy család. És ebben a továbbadásban, a mi előjárói szerepünk alapvető, és éppen pásztor mivoltunkban alapvető, abban, hogy pásztorokká kell lennünk.

Az a segítség, amelyet magunk között és a különböző közösségek között egymásnak adhatunk, ugyancsak alapvető. Ha elfelejtünk egy törvényt, elég csak újra elővennünk a szöveget, amely emlékeztet rá. Ellenben, amikor elveszítjük egy életnek a továbbadását, amikor elveszítjük Krisztus élő képének továbbadását, akkor azt ott kell keresnünk és ott kell megtalálnunk, ahol az élet továbbadása, az Evangélium továbbadása még élő és életre van váltva. Régebben megpróbálták megőrizni a húsvéti Vigília tüzeit az egész év folyamán az örök-mécsesben. Ha a mécses kialudt anélkül, hogy meggyújthatták volna róla a következő mécses, akkor elmentek egy másik templomba, ahol még égett a húsvéti tűz. Közöttünk is így van, nekünk is így kellene segítenünk egymást, segítenünk egymást abban, hogy folytassuk a mi karizmánk továbbadását. Alázattal segítséget kell kérnünk egymástól, és fölismernünk, hogy egyes személyek vagy közösségek lángja élőbb, mint a miénk, és átadhatjuk egymásnak ezt a lángot, azért, hogy az egész Rend még hűségesebben közvetítse Krisztus életét, Jézus evangéliumi arcát, ahogyan tovább adták nekünk szent Benedek és ciszterci szentjeink.

A jó képzés egy előjáró számára, miként mindenki számára, aki másokat formál, az, amelyik lehetővé teszi, hogy mi magunk megéljük egy tapasztalatot. És ha a tapasztalatunk igaz és mély, akkor magától átadódik az életünk tanúságtétele által. Ahogyan Poemen mondja annak a testvérnek, akit éppen előjárónak neveztek ki: „te elsősorban csak tedd a dolgodat; és ha élni akarnak, ők majd gondoskodnak magukról”. Tehát: ha te saját magad megéled egy összeszedett, szép, alázatos,

hűséges és nagylelkű monasztikus élet tapasztalatát, akkor a testvérek, akik összeszedetten akarnak élni, maguktól gondolni fognak arra, hogy kövessenek téged, téged nézzenek, és úgy éljenek, ahogy te is élsz.

Igaz, hogy gyakran, manapság talán még gyakrabban mint néhány évtizeddel ezelőtt, a fiatalok „parancsokat” kérnek, szabályokat, amelyek pontosan megmondják neki, hogy mit kell tenni és mit nem szabad tenni. Mert gyakran a mai fiatalok előtt nem voltak életpéldák a szüleikben, tanáraikban, és talán még a plébánosaikban sem. Struktúrák, keretek, korlátok nélkül növekedtek és anélkül, hogy világos példák lettek volna a szemük előtt. Ezért hiányzik a biztonságuk és azt gondolják, hogy a szívük nyugtalansága és az emberi élet drámája megoldható konkrét szabályokkal és törvényekkel.

Már az is bonyolult manapság, hogy „modellekről, példaképekről” beszéljünk, mert a mai fiatalok számára a „modell”, akit követni kell, mindig olyan valaki, akit mindenki csodál, akit mindenki utánozni akar, akit mindenki irigyel, de csak azért a képért, amit magáról ad, nem azért, amit ő valójában él. Manapság azért példakép valaki, amije van és nem azért, aki ő maga. Úgy csodálják a példaképeket, miként a pogányok csodálták az Olympos-i isteneket: azzal a bizonyossággal, hogy sohasem lehetünk olyanok, mint ők, és ezért a mi életünk nem szép, nem boldog. Ezért is akar oly sok ember hinni a reinkarnációban, remélve, hogy a legközelebb boldogabb sors jut neki.

Figyelembe kell vennünk ezt az alapvetően hedonista kultúrát, hogy megértsük mennyire fontos, hogy valódi életpéldák legyünk, az igazi életnek a példái, annak példái, hogy lehetséges a boldogság, hogy lehetséges megtapasztalni a Krisztusban való teljességet.

Arra gondolok, ahogyan szent Péter bemutatja ezt a követelményt az Egyház elöljáróinak: „Akik közületek elöljárók, azokat, mint magam is elöljáró és Krisztus szenvedéseinek tanúja, s egyszer majd kinyilvánuló dicsőségének is részese, kérem: Legeltessétek Istennek rátok bízott nyáját, viseljétek gondját, ne kényszerből, hanem önként, Isten szándéka szerint ne haszonlesésből, hanem buzgóságból. Ne zsarnokoskodjatok a választottak fölött, hanem legyetek a nyájnak példaképei.” (1Pét 5,1-3).

Péter maga sem a saját jó tulajdonságai miatt érzi magát pásztornak, hanem azért, mert Krisztus szenvedéseinek szemlélője volt, mert látta, hogy Jézus a Jó Pásztor, aki életét adja. Ezért a közösség elöljáróinak nem úgy kellene megélniük a feladatukat, mint egy terhet, vagy kötelességet, mintha végrehajtandó parancsokat kaptak volna, vagy betartandó szabályokat. Nem! Azért vagyunk „öreges”, azért vagyunk pásztorok, mert Jézus Krisztus így nyilatkoztatta ki magát, úgy mutatkozott meg, mit az Atya irgalmasságának tökéletes képe, mint a jó és szép Pásztor, aki az életét adja. Krisztus megmutatja önmagában azt az életet, amelyet élhetünk, a tapasztalatot, amelyre szert tehetünk, az Ő kegyelmével. A jó Pásztorra tekintve lehetünk „buzgóságból” pásztorok, és nem kényszerből. Olyan pásztorok, akik hálásak, hogy azok lehetnek, hálásak, hogy az életüket adhatják, mint Krisztus, ingyenesen, olyan

szeretettel, amely nem keresi a maga javát. Ennek a résznek a végén szent Péter szembe állítja a „nyáj példaképeit” a „választottak fölötti zsarnokoskodással”. Valóban a „zsarnok” „parancsokat osztogat”, ahogyan láttuk az apoftegmban. A jó pásztor ellenben példakép. Nem ad parancsokat, hanem él egyfajta életet, irgalmasságot, önátadást, amelyek olyan életpéldák, amelyek átragadnak a testvérekre és a nővérekre, és amelyek mélyen megváltoztatják őket és életet adnak nekik. A „zsarnok” a parancsaival „műveltet, cselekvésre sarkall”. A jó pásztor, a példájával „éltet, életet ad”, tehát megszüli a többiek egy teljesebb életre.

Éppen a tekintély gyakorlásában mutatkozik meg, hogy példaképek vagyunk-e, vagy sem. Miért? Éppen azért, mert a keresztyén élet legfőbb példája Krisztus a jó Pásztor, aki életét adja juhaiért. Az ő ellentéte a béres, „akinek nem törődik a juhokkal” (Jn 10,13), hanem csak a bérére gondol, amelyet a bárányok őrzéséért kap. A jó Pásztor nem osztogat parancsokat a bárányoknak, hanem vezet, hívja, terelgeti, táplálja és jó legelőre viszi őket, az élő vizek forrásához...

A jó Pásztor alakja az a kép, amelyben Jézus önmagát fejezte ki, amelyben Jézus saját magát, mint élő képet adta példaként. A jó Pásztor azonban nem csupán egy kép, hanem Krisztus jelenléte, tapasztalata, kapcsolata is velünk és nekünk Krisztussal. Jézus nem csak azért nyilatkoztatja ki magát, mint a jó Pásztor, hogy megtanítsa minket a vezetésre, hanem leginkább azért, hogy engedjük, hogy előbb minket szeressen, vezessen, gondozzon. Jézus nem csak a jó Pásztor példaképe, amelyet követnünk kell, hanem Ő maga a jó Pásztor, aki bennünket vezet. Más szóval, mi, mindenekelőtt juhok vagyunk, bárányok, vagy talán kosok, és csak ha engedjük, hogy Krisztus legeltessen minket, csak akkor válhatunk pásztorokká, mint Ő.

Mindez azt jelenti, hogy a pásztori feladatunknak nem kellene megakadályoznia, hogy éljük a barátságot Krisztussal, miként az megesik számos előljáróval, akik szolgálatukban lelkileg kimerülnek, mert a szolgálatunkat arra való lehetőségként kaptuk, hogy még inkább hozzákapcsolódjunk a legfőbb Jó Pásztor példájához.

A pásztor lét misztikája

Eszembe jut egy másik apoftegma, továbbra is Poemen-től. „Ha Mózes nem terelgette volna a nyáját Midián földjén, akkor nem látta volna meg Azt, aki a csipkebokorban volt.” (Poemen 195 [Guy 186]).

A pásztori szolgálat nem csupán egy feladat, nem csupán egy munka. Lehetővé teszi, hogy különleges kapcsolatunk legyen az Úrral, hogy átadjuk a testvéreinknek és a nővéreinknek azt a személyes szeretetet, amellyel mindenkivel jobban szereti őket. Ez Jézus és Péter utolsó találkozásának a misztériuma, amikor a tó partján találkoztak: „Jobban szeretsz engem mint ezek? Legeltesd bárányaimat!” (vö. Jn 21,15-17). Ha a Krisztus előtti helyet kell elfoglalnunk, Krisztust kell megjelenítenünk, az nem azért van, hogy Őt helyettesítsük, hanem, hogy megjelenítsük, tehát láthatóvá tegyük, a Jó Pásztort, aki mindig jelen van, mindig

velünk van. Minél inkább egyek vagyunk Ővele, annál jobban megjelenítjük Őt a testvéreink számára.

Ez az apoftegma azonban azt is sugallja, hogy aki pásztori szolgálatot végez, arra van meghívva, hogy éppen ezen keresztül a szolgálaton keresztül is találkozzon az Úrral. Az előljáróknak gyakran az a benyomásuk, hogy a felelősségük elfordítja őket az Úrral való mély kapcsolattól, elvonja őket az imától, a monasztikus lelkiségtől, az ingyenes lectio divinától, a nyugalomtól, hogy csendben Isten előtt lehessenek, mindenféle nyugtalanság terhe nélkül. Bizonyosan ez is igaz. Azonban Poemen azt is sugallja nekünk, hogy éppen a nyájról való gondoskodás által, a nyájért való odaadó szolgálat által ajándékozza nekünk Isten, hogy misztikus módon a pusztában Vele találkozzunk. Létezik egy „pásztori misztika”, egy találkozás és kapcsolat Isten misztériumával, amely éppen akkor adatik meg nekünk, amikor a nyáját a legelőre vezetjük. Van egy „égő csipkebokor”, amelyre éppen azért találunk rá, mert a nyáj javát keressük, jó legelőt a nyájnak, vizet a nyájnak. Mert az égő csipkebokor, amelyben Isten Mózesnek megmutatkozik, ez Istennek az első kinyilatkoztatása Szeretetének: mint olyan Szeretet, amely lángol, de nem ég el, nem pusztul el. Az égő csipkebokor a szeretet misztikájának szimbóluma, a Szeretet-Isten szimbóluma. Azáltal, hogy láthatóvá teszi magát, ez Isten Szeretetének, mint Irgalmasságnak a szimbóluma. Hiszen, az égő csipkebokorban Isten nem azt mondja Mózesnek, hogy most már elmehet remetének, hanem azt, hogy együtt érez népe szenvedésével; és az égő csipkebokorból Isten Mózesnek sokkal nagyobb nyáját ad, mint Jetró juhái: Izrael egész népét ki kell szabadítania, vezetnie, és legeltetnie negyven éven át.

„Az Úr pedig így szólt: „Láttam Egyiptomban élő népem nyomorúságát és hallottam a munkafelügyelőkre vonatkozó panaszát; igen, ismerem szenvedését. Azért szálltam le, hogy kiszabadítsam az egyiptomiak hatalmából, és hogy kivezessek arról a földről egy szép, tágas országba, egy tejjel-mézszel folyó országba, a kánaániak, a hettiták, az amoriták, a periziták, a hivviták és a jebuziták területére. Most tehát Izrael fiainak a kiáltása felhatolt hozzám, és láttam a gyötrelmet is, amellyel az egyiptomiak kínozzák őket. Ezért menj, elküldelek a fáraóhoz, hogy népem, Izrael fiait kivezessed Egyiptomból.”” (Kiv 3,7-10)

A pásztori (lelkipásztori) életnek tehát oda kell bennünket vezetnie, ahol az Úr tudunkra adja együttérzését, kompassióját a néppel, a közösségünkkel, minden testvérünkkel, mindazokkal, akik monostorunkba betérnek, vagy, akiket be kell fogadnunk, mint a mai migránsokat. A mi munkálkodásunknak oda kellene vezetnie minket, ahol Isten elmondja nekünk az Ő együttérzését és oda, ahol Isten maga tesz bennünket érzékenyvé a testvérünk nyomorúságára: „Láttam népem nyomorúságát...” (Kiv 3,7). Mintha Isten azt mondaná: „Nézd velem együtt a nép nyomorúságát! Légy te is érzékeny, mint én, a testvéred valódi nyomorúságára! Lépj be a kompassiómba, válj együttérzésem eszközévé, testesítsd meg, fejezd ki az által a szolgálat által, amelyet rád bízok!”

Krisztus együttérzése

Jézus ugyan így tett. Ő is eljött, láthatóvá tette magát, láthatóvá tette Isten szerető irgalmasságát, az Ő együtt érző tekintetét, amely látja a nép nyomorúságát, mindenkiét, és aki szeretne bevonni minket az Ő irgalmasságába, elsőként minket, pásztorokat.

Érdekes tehát megjegyeznünk, hogy Lukács evangéliumának 15. fejezetében, az első példabeszéd, amelyet Jézus azért mond el, hogy igazolja a bűnösök iránti befogadó szeretetét, irgalmasságát, az a jó pásztorról szóló példabeszéd. Az irgalmas atyáról szóló példabeszéd Lukács 15-11-32-ben bizonyosan a misztérium szívébe hatol, de az irgalmasság első alakja az a jó pásztor alakja.

Elmélkedjük át együtt, hogy így megértsük belőle az irgalmasság alapvető aspektusait, amelyet a mi hivatásunk és küldetésünk kér tőlünk, mint közösségek előljáróitól. Minden egyes szó, amelyet Lukács használ, fontos és figyelmesen kell olvasni.

„Erre mondott nekik egy példabeszédet:

Ha közületek valakinek van száz juha, és egy elvész belőlük, nem hagyja-e ott a pusztában a kilencvenkilencet, hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja? Ha megtalálja, örömeiben vállára veszi, hazasiet vele, összehívja barátait és szomszédait: Örüljete ti is – mondja –, mert megtaláltam elveszett bárányomat! Mondom nektek, éppen így nagyobb öröm lesz a mennyek országában egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, akinek nincs szüksége rá, hogy megtérjen” (Lk 15,3-7).

Mindenekelőtt jegyezzük meg, hogy ez a példabeszéd alapvetően egy kérdés. Egy olyan kérdés, amely a hallgatókat közvetlenül provokálja. „Ha közületek valakinek van száz juha, és egy elvész belőlük, nem hagyja-e ott a pusztában a kilencvenkilencet, hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja?” (Lk 15,4). Jézus azzal igazolja irgalmasságát, hogy föltesz nekünk egy kérdést. Jézus sok példabeszéde és számos tanítása ugyan ezt a metódust használja. Jézus szívesen válaszol úgy, hogy kérdez, tehát egy kérdést hív bennünk elő, meghívva minket arra, hogy megtaláljuk a választ, amely már bennünk van, de nem látjuk, nem vagyunk tudatában, vagy nem akarunk tudatában lenni. Jézus nem szereti, ha úgy teszünk föl neki kérdéseket, hogy magunkat nem kérdezzük meg, úgy, hogy nem vagyunk készek arra, hogy magunkat megkérdőjelezzük. Ez az írástudók és farizeusok problémája: még amikor kérdést tesznek föl, azt is csak azért teszik, hogy megkérdőjelezzék, összezavarják a másikat, hogy kimutassák a másik meggyőződését, anélkül, hogy valaha kimutatnák a sajátjukat. Ők sohasem készek arra, hogy megkérdőjelezzék önmagukat. Ennek ellenére, Jézus megteszi ezt, megvan rá a hatalma, hogy megkérdőjelezzék őket, hogy olyan kérdéseket tegyen föl nekik, amelyek alapján kénytelenek megkérdőjelezni önmagukat, a meggyőződéseiket, reakcióikat, másokról alkotott ítéleteiket. Ebben az esetben, a farizeusok és az írástudók föl sem tettek kérdést. Csak „morogtak” Jézuson és kifejezték kritikájukat, amely egy fellebbezhetetlen ítélet: „Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük” (Lk 15,2).

„Ha közületek valakinek?”

Jézus tehát közvetlenül provokálja őket: „Ha közületek valakinek...?” Szó szerint „Melyik ember (*tis anthropos*) közületek, ha van száz juha...?”

Jézus nem úgy reagál, mint ők. Az Evangélium más helyein sokkal keményebben leírja az írástudók és farizeusok képmutatását. Itt ellenben lehetőséget ad nekik, hogy elgondolkodjanak az Ő viselkedésén, az által, hogy végig gondolják saját tapasztalatukat, alapvető emberségük tapasztalatát, amit már élnek. Mintha azt mondaná: „De hiszen ti is olyanok vagytok mint én! Bennetek is ott van az emberség és a jóságnak az érzéke, mint bennem!” Jézus rávilágít valami pozitívra, amely ott van az írástudókban és a farizeusokban is, és szeretné felszínre hozni, hogy még tudatosabbá és aktívabbá tegye bennünk, fontosabbá, mint az elméleteik és előírásaik.

Bizonyos szempontból, hogy megértesse velünk, hogy milyen is Isten, Jézus mindenekelőtt az emberhez irányít minket, az ember szívéhez. Megérteti velünk, hogy Isten irgalmassága már beleírta képét és hasonlatosságát az ember szívébe. Ki volna az az ember, aki ne menne el megkeresni száz juha közül azt, amelyik elveszett? Olyan ez, mint ahogyan Jézus máskor mondja: „Ki az közületek, aki követ adna fiának, ha az kenyeret kér?” (Mt 7,9).

Fontos megértenünk, hogy az Evangélium, különösképpen az Isten irgalmasságának Evangéliuma egy még mélyebb önismeretre hív meg bennünket, emberségünk még világosabb tudatosítására. Az irgalmasság Istenét kinyilatkoztatva, Krisztus feltárja az embert önmagának, tudatosítja bennünk emberségünket, mint Isten képét.

Mindez nagyon fontos akkor is, amikor arra a formálódásra gondolunk, amelyet biztosítanunk kell, és előmozdítanunk a közösségeinkben, a tanításra, amelyet egy előljárónak a testvérei számára ajándékoznia kell. Nem annyira arról van szó, hogy üres edényeket kell megtöltenünk, hanem inkább növényeket kell táplálni és öntözni, amelyekbe Isten már behelyezte az Ő képét, teremtő Szavát, Lelkét.

...ha van száz juha, és egy elvész belőlük...

Isten elhelyezte bennünk az Ő szeretetének képét, ami mindig személyes szeretet. Még ha valakinek száz juha van is, közülük mindegyik fontos. Ha egy elvész közülük, a pásztor nem vigasztalja magát azt mondogatva: „Ez csak egy a százból, javamnak csak egy századrészét veszítettem el, nincs semmi baj.” Aki így gondolkodik, az nem tartja tiszteletben az Isten irgalmasságának azt a képét, amely bele van ültetve, nem tartja tiszteletben saját emberségét.

És alapjában véve ezzel nem tiszteli a többi kilencvenkilenc bárányt sem, akik ott maradtak, mert azt fejezi ki, hogy közülük mindegyik csak egy századrészét bírja a pásztor szeretetének, hogy egyik bárány sem ér meg mindent számára, mint egyedüli, egyetlen.

Ezért, amikor a pásztor „otthagyja a többi kilencvenkilencet a pusztában”, hogy az elveszett keresésére induljon, ez az „otthagytás” igazából az összes bárány, az egész nyáj számára egy jó lehetőség. Így mindnyájan megérthetik a pásztor szeretetének minőségét, azt, hogy a pásztor mennyire szereti őket egyenként. Látják, hogy ha közülük veszne el valamelyikük, a pásztor otthagyná a többieket érte is, ugyan így.

Ezért, amikor szent Benedek azt kéri a Regulában, hogy különösképpen foglalkozzunk a gyengébb és törékenyebb testvérekkel, nővérekkel, a „beteg” testvérekkel vagy talán a „lázadó” testvérekkel, a „*fratres delicati*”-val akiről a Generális Káptalanon beszéltünk, nem azért kéri, hogy így elhanyagoljuk a többieket, hanem annak tudatában kéri, hogy az előjáró így, ezáltal foglalkozik valóban mindenkiel. A leggyöngébbre, legnehezebbre való odafigyelés a mindenkiről való gondoskodást szolgálja, mindenkinek jót tesz, mindenkinek a növekedését segíti.

Ezért szent Benedek több alkalommal is emlékezteti az apátot, hogy ne foglalkozzon többet a legjobbakkal, közben elhanyagolva a gyengéket, mert ez azok feletti egyeduralkodóvá is válhat, akik jól vannak, és nem ez annak az eszköze, hogy őket valóban szeresse: „Tudnia kell ugyanis, hogy beteg lelkek gondozását vállalta magára, nem pedig zsarnoki uralmat az egészségesek fölött. Rettegjen a próféta fenyegetésétől, amelyben Isten szól hozzá: "Ami kövér volt, kiválasztották, de az erőtlent elvetették".” (RB 27,6-7; Ez 34,3-4).

Az irgalmasság gyakorlása mindig együtt jár az igazságtalanság látszatával, mert olyan szeretet ez, amely olyanoknak adja az elsőbbséget, akik nem érdemlik meg. Isten jobban szereti, nem annyira azokat, akik megérdemlik, hanem azokat, akiknek leginkább szüksége van rá, akik kevésbé vannak szeretve és kevésbé szerethetők. Éppen itt van a farizeusok problémája Jézussal szemben. Ők is meghívták Őt ebédre, de úgy tűnt, hogy Ő jobban érezte magát, ha a vámosokkal és a bűnösökkel ehetett, mint velük. Ők voltak a legintelligensebbek, a legműveltebbek az Írásokban, a legvallásosabbak és a leginkább gyakorlók, de Jézus jobban szeretett a vámosokkal beszélgetni, velük lenni, imádkozni velük. A farizeusok mindezt igazságtalannak érezték. Úgy érezték otthagyták őket a pusztában, megbüntetve azért, mert ők hűségesek voltak, mert ők nem vesztek el, mint a többiek. Azt látták, hogy akik rosszabbul viselkedtek, azok jobban vannak szeretve, mint ők, hogy akik elvesztek, azokat nagyobb szeretettel keresik, mint őket.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, vagy alábecsülnünk a kilencvenkilenc hűséges bárány érzését, mert Isten egészen biztosan nem arra hív minket, hogy kevésbé szeressük őket annál, aki elveszett. Fontos megtanulnunk Isten irgalmasságából, hogy úgy szeressük az elveszett bárányt, hogy a kilencvenkilenc növekedhessen annak a tudatában, hogy őket is így szeretik, hogy Isten mindenkit ennyire szeret.

...nem hagyja-e ott a pusztában a kilencvenkilencet...

A kilencvenkilenc bárány ott van hagyva „a pusztában – *en té érémó*” (Lk 15,4). Ez a részlet meglep. Nyilvánvaló, hogy Palesztína legelői pusztá vidékek, városokon

kívül, a Júdeai sivatagban. Azt gondolom azonban, hogy ez az önmagában lényegtelen kifejezés azért van megemlítve itt, mert ennek egzisztenciális, lelki értelme is van. Van egy „puszta”, egy magányosság, amelyet meg kell tanulnunk beépíteni az életünkbe, ha szeretnénk növekedni Isten irgalmasságának tudatosításában és megtapasztalásában. A lelki érettségünkhöz szükséges tapasztalat ez, illetve a közösségeink emberi és lelki növekedéséhez. Hogy részt vehessünk Isten irgalmasságában, hogy megengedjük Istennek, hogy irgalmas legyen az egész világgal, azt kérik tőlünk, hogy fogadjunk el egyfajta titokzatos, de nagyon értékes elhagyatottságot. Arra a magányosságra és elhagyatottságra gondolok, például, amelyet Calcuttai Teréz anya élt szinte egész életén keresztül. Mindezt azért, hogy különleges eszköze lehessen Isten irgalmas szeretetének, Isten irgalmasságának, aki elmegy a szegények között a legszegényebbek keresésére, oda, ahova senki sem menne, és senki nem is megy már a keresésükre.

De mégis, milyen tapasztalatra tesz szert ez a kilencvenkilenc hűséges bárány a pusztában? Azért vannak egyedül, mert a pásztor elment megkeresni az elveszett bárányt. De hová ment a pásztor, hogy keresse az eltévedt bárányt? A pusztába ment, mélyen behatolt a pusztaságba, tehát a magányosságba. A pásztor valóban egyedül van a bárány keresésében. A többiek, ők együtt vannak, ők kilencvenkilencen vannak. A pásztor ellenben egyedül van a pusztában, ahol reméli, hogy találkozik az elveszett báránnyal. A kilencvenkilenc bárány tehát azt a lehetőséget kapja meg, azt kérik tőlük, hogy egy kicsit vegyenek részt a pásztor magányosságában és így a pásztor irgalmasságának az árában, abban, amibe ez az irgalmasság „kerül” a pásztor szívének, Isten szívének. Nem vagyunk eléggé érettek, nem vagyunk igazán hűségesek, ha nem fogadjuk el, hogy kompassióba lépünk, együtt szenvedünk a pásztor irgalmas szívével. Amikor az tékozló fiú apja kimegy, hogy megkeresse az idősebbik fiát, azt kéri tőle, hogy osztozzon az örömeiben, hogy visszatért a testvére, de valójában, amit kér tőle és ajándékoz neki, az az, hogy vegyen részt az Ő irgalmasságában, tehát, hogy tegye sajátjává az atyja szívét, és érezze át ő is azt a szenvedést, hogy elvesztette a testvérét. Ha az idősebbik testvér nem fogadja el, hogy osztozzék apja szenvedésében, hogy testvére elveszett, „meghalt”, ha nem szenved együtt apjával, nem tud belépni az örömébe se, hogy megkerült a testvére és saját örömébe sem tud belépni, abba, hogy mindig mindenben osztozhatott atyjával (vö. Lk 15,3).

Az a közösség, amely nem növekszik ezen a területen, nem közösség, nem testvéri, nem Krisztus szeretetében együttlévő közösség. Meg kell kérdezni magunktól, hogy ráneveljük-e a közösségeinket arra, hogy együtt szenvedjenek velünk a legtörékenyebb testvérek fizikai, erkölcsi, lelki nyomorúsága miatt.

A monasztikus hivatás, így vagy úgy, keresi a pusztaságot; ha azonban a pusztaságnak, amelyet keresünk nincs meg ez az elveszett bárány keresésére indult jó Pásztor szívével együtt-szenvedő dimenziója, akkor az nem keresztény pusztaság, az terméketlen sivatag.

...hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja...

A jó pásztor otthagyja tehát a kilencvenkilenc bárányt a pusztában és elmegy, „hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja” (Lk 15,4).

Megkeresni, ami elveszett: ez az irgalmasság nagy műve, mert Krisztus nagy műve, Isten Fiának nagy küldetése, az Üdvösség műve, amelyet Krisztus egészen a kereszthalálig magáévá tett. Elég csak Jézus Zakeussal való találkozásának epizódjának a végére gondolni: „az Ember Fia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett” (Lk 19,10).

Az Egyház ezért a küldetésért él, hogy megtestesítse az irgalmasságnak ezt a küldetését, és Ferenc pápa soha nem hagyja ki a lehetőséget, hogy erre emlékeztessen „akár alkalmas, akár alkalmatlan” (2 Tim 4,2), ahogyan Szent Pál mondaná.

Mit jelent számunkra „megkeresni, ami elveszett”? Mi gyakrabban hasonlítunk Lk 15 harmadik példabeszédében az apához, abban az értelemben, hogy szívesebben várunk, míg az elveszett fiak maguktól hazajönnek, és úgy érezzük, irgalmasak vagyunk, mert befogadjuk őket. De Jézus azt is kéri, hogy induljunk el az ő keresésükre. És jól tudjuk, hogy a monostorokban nagy számmal vannak elveszett bárányok. Fizikailag nincsenek messze, de belsőjükben, a szívükben, vagy lelkükben, vagy erkölcsileg „elmentek”, hiányoznak, távoliak, elvesztek. Keressük őket? És hogyan keressük őket?

Ez a példabeszéd nem megy bele ennek a keresésnek a részleteibe. Csak annyit mond, hogy olyan keresésről van szó, amelyik nem adja föl: „amíg meg nem találja”. Már ez a részlet is nagyon fontos. Az elveszett testvérünk keresése nem szűnik meg a megtalálásukig. Nem olyan keresés ez, amely időbeli feltételt szab. Csak akkor marad abba, amikor megtalálta, találkozik vele és magához öleli az elveszett bárányt. Tudjuk, vannak a közösségben testvérek, akiket évekig kell keresni, talán szolgálatunk teljes időtartama alatt. Gyakran, ezeket az elveszett bárányokat csak kevéssel haláluk előtt találjuk meg. Megéri mindez? Van ennek értelme? Igen, mert mindezek a keresések, mindez a pusztában való tévelygés, míg keressük a velük való találkozást, az üdvösségüket, ez az egész idő az Isten irgalmasságának az ideje, ez az az idő, amelyben működik a jó Pásztor irgalmassága. És nem csak rajtuk működik, hanem rajtuk és a közösségeinken is, talán az egész Egyházon és a világon. Ez az egész idő, ez az elpazarolt energia arra szolgál, hogy előkészítsük az Isten országának örömét, az ő örömüket és a miénket, az egész közösség örömét, az örömet, amely csak a „mennyben” (Lk 15,7) lesz teljes és tökéletes, „Isten angyalainál” (Lk 15,10).

Valóban fontos, hogy tudatosítsuk mindezt: hogy az elveszett bárány keresésével eltöltött élet számunkra az élet teljessége, mert így kapcsolódik a mi szolgálatunk Krisztus misztériumához, Isten Krisztusban megmutatkozó irgalmasságának misztériumához. Amikor azt gondoljuk, hogy a mi feladatunk csak akkor gyümölcsöző, ha minden rendben van, ha sikeresek vagyunk, ha nincs elveszett bárány, akit keresni kell, az azt jelenti, hogy nem éljük a küldetésünket, hogy „Krisztus helyettese” (RB 2,2) legyünk, hogy ne legyen más példánk és

életprogramunk, csak Ő. És állandóan frusztrálva érezzük magunkat, mert, ha akarjuk, ha nem, elveszett bárányunk, akit meg kell keresnünk, mindig lesz. Az Úr az, aki küldi őket nekünk. Néha meg van a kísértésünk arra, hogy megszabaduljunk tőlük, hogy inkább a „vágóhidra” vigyük őket, mint haza. Ez is megtörténik. Azonban ez sohasem a keresztény termékenység jele a közösség számára. Mert a példabeszéd megérteti velünk, hogy alapvetően az elveszett bárányok, akiket megkeresünk és akiket hazaviszünk, a legnagyobb öröm titkai.

...ha megtalálja, örömeiben vállára veszi...

Ebben az Evangéliumban két örömteli pillanat van. Az első, amikor a pásztor megtalálja a bárányt. Azután pedig ott lesz a megosztott öröm, az ünneplés mindenkivel.

Ilyen a keresztény öröm: a szív öröme és másokkal megosztott öröm. Mint Szűz Mária öröme: „Örvendezz – *khairé!*” (Lk 1,28), mondja neki az angyal az Angyali üdvözetkor, és Mária rögtön el is indul, hogy megossza ezt az örömet Erzsébettel. A jó pásztorról szóló példabeszédben ugyan ez a szó kerül elő: *khairo* (Lk 15,5), *sunkharété* (15,6).

Kapott öröm és tovább adott öröm. Isten öröme, mert a szeretet öröme. Egy másik adja nekem és én tovább adom a többieknek. És Krisztus feltárja, hogy ez a mennyország öröme: „Mondom nektek, éppen így nagyobb öröm lesz a mennyek országában egy megtérő bűnösön” (Lk 15,7). Ez magának a pásztor örömének a dinamikája: egy bűnös, aki megtér, örömet okoz Istennek, és Isten továbbadja az egész mennynek, az Ő „barátainak és szomszédainak”, akik az angyalok (vö. Lk 15,10).

Jegyezzük meg azonban, hogy az első, aki osztozik a pásztor örömeiben, az a megtalált bárány. A pásztor nem tesz neki szemrehányást, nem büntetni meg, nem prédikál neki. Túl nagy az öröme ahhoz, hogy így tegyen. És mit tesz az ember, amikor újra rátalál egy kedves lényre? A karjaiba zárja. A pásztor nem tesz bilincseket a bárányra, mint egy tolvajra, akit letartóztatnak, nem tesz kötelet a nyakába, hogy többé ne csatangoljon el. A vállára veszi. Átöleli, fölemeli és hordozza. Szent Benedek minden bizonnyal gyakran és szívesen elmélkedett ezen a képen, mert, a Regula 27. fejezetében, újra előveszi mondván, hogy Jézus a bárányt fölvette „szent vállaira – in sacris humeris suis” (RB 27,9).

„Örömeiben vállára veszi”. A megtalálás örömének minden lendületével cipelni kezdi a bárányt. Az öröm a szeretetnek, a türelemnek, az irgalmasságnak erejét adja. Figyeljük meg, hogy a bárány megtalálása nem jelent pihenést a pásztor számára, ellenkezőleg! Még sohasem volt bárány a vállaimon, de utánajártam és megtudtam, hogy egy felnőtt bárány 45 és 100 kg között nyomhat! Más szóval, annyit, mint egy ember. A pásztorunk tehát újra megteszi a bárány súlyával a vállán mindazokat a kilométereket, amelyeket egyedül bejárt, hogy megtalálja. A mostani kurzus folyamán lesz még egy elmélkedésünk a türelemről, de már megjegyezhetjük, hogy az irgalmasságban benne van, hogy a másikat „hordoznunk” kell, a másikat, aki kimerült, megsebesült, meg van rémülve. Lényegtelen, hogy saját hibájából került

ebbe a helyzetbe. Az irgalmasság magára veszi a testvér elvesztésének következményeit. Ám mindezt örömmel, a szeretetnek azzal az erejével, amely a szükséges erő, és amelyet Isten ad nekünk ahhoz, hogy hazáig tudjuk cipelni az elveszett testvért.

A vállon vinni valakit inkább atyai, mint anyai gesztus. Nem a testvér „elringatásáról” van szó, hanem arról, hogy odaajándékozunk önmagunkat, a másik törekenységének és nyomorúságának támaszaként, hogy együtt tegyük meg az utat. A jó pásztor nem azért viszi a bárányt, hogy elaltassa, hanem, hogy megtegyék az utat, hogy lehetővé tegye, hogy haza érjenek, a nyájhoz, a közösséghez, annak a hibának és nyomorúságnak ellenére, amely őt eltávolította.

... hazasiet vele, összehívja barátait és szomszédait...

A mi jó pásztorunk valóban fáradhatatlan. Fáradtnak kellene lennie, hogy annyit bolyongott a bárányt keresve és, hogy hazahozta a vállain, ki tudja hány kilométeren át. A háznak az ő pihenése helyének kellene lennie, hogy végre békében találja magát, egyedül, hogy aludjon. Ehelyett, még be sem lépett a házába és máris hívja barátait és szomszédait, hogy megossza az örömét: „Örüljete ti is velem!” (Lk 15,6). Az irgalmasság öröme, mint mondtam, mindig meg van osztva másokkal: mindenkié. Ez sohasem egy privát öröm, mert a privát öröm egy elfojtott öröm, többé már nem öröm. Olyan az, mintha egy lámpát a véka alá helyeznénk, mondja Jézus (vö. Mt 5,15).

Az öröm, amely hív, amely hívja a többieket, az „Evangélium”, a szó szoros értelmében: ez egy „örömhír”. A bárány meglett és jól van! Ez a megfeszített és feltámadt Krisztus öröme: az egész emberiség meg van mentve! És ez az az Evangélium, amelyet meg kell osztanunk mindazokkal akik hozzánk közel vannak, akik közeliak az ismeretség és a szereteteli kapcsolat által, tehát a barátainkkal, vagy akik egyszerűen azért vannak közel hozzánk, mert mellettünk vannak, vagy élnek. Minden emberi, személyes kapcsolat azért van, hogy megosszuk a megmentő irgalmasság örömét. És a „Ház”, ami számunkra a monostor, mint mások számára a család, vagy a mindennapi élet más helyei, ugyancsak ezért van; ezért van a közösség is.

Az jó pásztor irgalmassága tehát evangelizáció; ez az irgalmasság egyesíti a személyünket az evangelizációval; egyesíti az világ evangelizációját a közösségünk történetével, a testvéreink mindennapi gondjaival. Pásztornak lenni mindig új evangelizációt jelent, amelyre Krisztustól és Krisztusban kapunk meghívást, hogy együttműködjünk Vele a világ megváltásán.